

I N G E B L I K T

MOER

Moer 2004/3 opent met een bijdrage van Annet Weterings over de mate van bekendheid met en gebruik van kinderliedjes, -versjes en -boeken in de voorschoolse kinderopvang in Tilburg. Dan volgt een interview van Nard Loonen met TomVoermans die een basiscursus schreef voor zinsontleding en woordbenoeming. Over veranderingen op verschillende taalniveaus in het Nederlands handelt de bijdrage van Hanny

Vermaas. *Recensie, Aankondigingen* en *Leesvoer* zijn de vaste rubrieken.

Op 25 september 2004 heeft VON-Nederland zichzelf opgeheven. Het tijdschrift *Moer* zal niet meer verschijnen. Er is besloten het geld dat nog in kas zit, te besteden aan het digitaliseren van alle jaargangen van *Moer*. Meer informatie bij Hans Goosen: <h.goosen@home.nl>.

LEVENDE TALEN

In *Levende Talen Tijdschrift* 5/4 (december 2004) beschrijft Liesbeth Caron de resultaten van een onderzoek naar gezamenlijke lessen door taal- en vakleraren in beroepsopleidingen voor anderstaligen. In deze zogenaamde 'geïntegreerde trajecten' leren de deelnemers tegelijkertijd een beroep en de daarbij horende vaktaal. Erik van Schooten, Ruben Fukkink & Kees de Gloppe doen verslag van een kwantitatieve analyse van onderzoek naar de effecten van computerondersteund schrijfonderwijs op de schrijfvaardigheid van leerlingen.

In *Levende Talen Magazine* 91/8 (december 2004) sprak Rita Rymenans met Koen Jaspaert, aftredend algemeen secretaris van de Nederlandse Taalunie. Vanaf 1 november 2004 is hij opgevolgd door Linde van den Bosch. Alex Riemersma geeft een impressie van de EU-conferentie over talenonderwijs die in oktober in Scheveningen is gehouden over drie thema's: de kwaliteit van de leraar, assessment en taalbeleid. John Daniëls besteedt uitgebreid aandacht aan *templates* waarmee voor alle vaardigheden interactieve oefeningen kunnen worden gemaakt. *Raw*

carrots, ontworpen door een Franse ict-leraar, gaat een stap verder van *Hot Potatoes* (zie <<http://comenius.fc-tic.net/Fr/GePrCrPa.htm>>). In de rubriek *Jeugd-literatuur* worden lessuggesties gekoppeld aan een bespreking van *Aan de bal* van Lieneke Dijkzeul.

In *Levende Talen Magazine* 92/1 (januari 2005) plaatst Tineke Ris vraagtekens bij de

pedagogisch-didactische uitgangspunten van de vernieuwde basisvorming in Nederland: over constructivistische versus instructivistische didactiek. Dat het literatuuronderwijs bergafwaarts zou gaan, wordt betwist door Wil van der Veur. In de rubriek *Intercultureel jeugdboek* vind je een bespreking plus lessuggesties bij *Schaatsen in de woestijn* van Mats Berggren.

NIEUWSBRIEF TAAL

De *Nieuwsbrief Taal voor Opleiders en Begeleiders* 2/2 (2004) staat uitgebreid stil bij de nieuwe kerndoelen voor de Nederlandse taal in het Nederlandse basis-onderwijs. Rudy Beernink & Jos Letschert vergelijken deze herziene doelen met de oude en geven aan welke functies ze hebben. Als losbladige bijlage zijn de kerndoelen uit 1998 en 2004 toegevoegd. In de volgende bijdrage spreekt Dory Hofstede haar twijfels uit over de zin van het huidige onderwijs in begrijpend lezen. Marijke Kienstra geeft

toelichting bij haar boek *Woordenschat-ontwikkeling*, bestemd voor de kleuterschool en de eerste graad van het lager onderwijs. Over taalgericht vakonderwijs in het basis-onderwijs handelt de bijdrage van Marja van Graft. Everdiene Geerlings & Lijgjen Bos ten slotte brengen verslag uit over hun studiereis naar Engeland waar ze *Cambridge Education Associates* bezochten, een instelling die onderwijsdiensten aanbiedt. *Info* attendeert de lezer op nieuwe publicaties en belangwekkende evenementen.

LEERLINGVOLGSYSTEEM VOOR VLAANDEREN

Wie de taalvaardigheden van zijn leerlingen wil volgen, kan bij het departement Onderwijs een gratis cd-rom aanvragen. Het 'Leerlingvolgsysteem voor Vlaanderen' omvat vier instrumenten: (1) *Drie-Minuten-Toets* (technisch lezen); (2) *Schaal Voorde-lingen in Spellingvaardigheid* (spelling van 'onveranderlijke' woorden); (3) *Ordenen* (voor kleuters); (4) *Taal voor Kleuters*. Deze leerlingvolgsystemen zijn het resultaat van

twee onderzoeksprojecten waarin bestaande instrumenten van het Nederlandse Cito (Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling) inhoudelijk vervlaamst en herijkt werden voor de Vlaamse onderwijs-situatie. Voor elk deel biedt de uitgebreide handleiding de gebruikers hulp bij het afnemen en verwerken van de toetsen. U kunt voor elk van de onderdelen de nodige pdf-files afdrukken.

De Vlaamse overheid stelt deze leerlingvolgsystemen gratis en vrijblijvend ter beschikking van de basisscholen en CLB's. Ze zijn enkel bestemd voor eigen gebruik en mogen niet verder verspreid worden. U kunt

één exemplaar per school of CLB aanvragen op www.ond.vlaanderen.be/publicaties/bestellen/bestel.asp

LEESGOED

In *Leesgoed* 31/8 interviewt Wally de Doncker de Franse Marie Derrien, een bevoegen boekenbemiddelaar, die met de best mogelijke prentenboeken de armst mogelijke buurten van Lyon intrekt. Van leesbevordering gesproken... Mirjan Noorduijn verklaart in haar bijdrage het fenomeen 'fantasy'. Wie is er niet in de ban van De Ring en Harry Potter? Fantasy bestaat echter al vanaf de 19de eeuw in alle soorten en maten, voor kinderen en volwassenen, als

literair genre en als pulp. Waarom willen jong en oud momenteel al lezend onbekende werelden betreden? Verder nog twee interviews. Een met schrijfster, illustratrice en (nu ook) theatervrouw Gerda Dendooven en een met Mirjam Pressler, Duitse schrijfster en vertaalster van het dagboek van Anne Frank. In *Boekidee* vinden we nieuwe lessuggesties rond het werken met 'oude' boeken, o.a. *Koning van Katoren* van Jan Terlouw.

OPENBAAR

Openbaar 34/4, het tijdschrift van *Leesweb*, is het laatste papieren nummer dat zal verschijnen. Het is een 'the best of-nummer' geworden, een compilatie van de markantste passages uit *Openbaar*, vanaf 1971 tot en met 2004.

Na 33 jaar heeft *Leesweb* besloten om *Openbaar* niet langer uit te geven en om al de informatie rond leesbevordering, publicaties en vormingscursussen te verspreiden via hun nieuwe website <www.leesweb.be>. *Leesweb* slaat op die manier een nieuwe weg in: de vereniging wil zich meer toeleg-

gen op vormingscursussen rond literaire onderwerpen, op leesgroepen en de begeleiding ervan, op moeilijke lezers, op projecten zoals de *Boekenkaravaan*, op poëziecursussen, op keuzelijsten en werkmappen. Alle informatie vind je vanaf nu op de zeer verzorgde, overzichtelijke website. Ga zeker eens een kijkje nemen want het loont de moeite. Wie liever een papieren publicatie en vormingsbrochure heeft, kan die gratis aanvragen bij

Leesweb vzw, tel. (03)272 21 46

E-MAIL info@leesweb.be

CALENDARIUM 2005

Het *Calendarium* is een jaarkalender met een overzicht van activiteiten die in Nederland georganiseerd worden op het vlak van lezen en leesbevordering: symposia, (theater)voorstellingen, tentoonstellingen, (publieks)prijzen, radio- en televisieprogram-

ma's, materialen en websites. Het is een uitgave van Stichting Lezen Nederland. Het *Calendarium 2005* kan ook geraadpleegd worden op de website.

Stichting Lezen, tel. 00-31-20-623 05 66

E-MAIL info@lezen.nl, WEBSITE www.lezen.nl

IVO

IVO 97 (okt.-dec. 2004) is een vrij theoretisch themanummer over de juridisering in het onderwijs. Zowel universitaire deskundigen als beleidsmakers uit macro- en meso-

niveau en leden van de beroepscommissie komen aan het woord. *Hoekje van Iwe*, *Nieuws van St.A.M.* en *Infobank* zijn de vaste rubrieken.

SPRANKEL

Sprankel 15/4 (okt.-dec. 2004) bevat 'uit de wereld van de deskundigen' een bijdrage van Luc Waes over faalangst. In de rubriek *Boekensteun* bespreekt Luk Van Den Steen Code X, een spel om kinderen op een speelse manier te prikkelen om samen te

spelen met letters en klanken. Het is een van de twee spellen die verschenen zijn in de reeks *Zoeklicht* van uitgeverij Zwijsen. Activiteiten, infomappen en publicaties van *Sprankel* vzw zijn ook te vinden op de website <www.sprankel.be>.

WELWIJS

Welwijs 15/4 (december 2004) behandelt de volgende onderwerpen: jongeren en vrijwilligerswerk; de juridisering in het onderwijs; kindermishandeling; competentieontwikkeling in CLB; kwaliteitsaudits in het jeugdwerk; time-out projecten met school-

vervangende programma's. Vermeldenswaard is ook de katern 'omgaan met verschillen' over de holebivriendelijke school en de rubriek *Wetwijs* die voortaan vervangen wordt door *Webwijs*.

OVER TAAL

Over taal 43/5 (nov.-dec. 2004) opent met een interview met Ann Van der Auweraert over wetenschapscommunicatie. Verder gaat het over: de benamingen voor witloof en cichorei in de Zuid-Nederlandse dialect-

ten; honden aan de leiband of aan de lijn?; Arabische koloniale woorden en de naamwoordstijl. *Toonaangevend* is de recensie-rubriek.

AD REM

In *Ad Rem 18/6* (december 2004) staat klantgerichtheid centraal in de bijdragen over huisstijl als klantenbinder; bewegwijzering (met als casus de werkzaamheden aan de Antwerpse Ring); klachtenbehandeling in het onderwijs; het introduceren van een

bedrijfsvisie; websites die zich op een groot publiek richten; *queue-management* (of een gepast en slim beheer van de wachtrij); de nationale *Clïëntendienst* van ING België en de *Klanten Wegjaag Club* <www.klantenwegjagen.be>.

TAAL VAN HET JAAR VIER

Superministerraad en *megaministerraad* behoren samen met *fraudelant* tot de topdrie van nieuwe Nederlandse woorden in 2004. Van over de grens wist de Rotterdamse *tenenlikker* met zijn erotische escapades door te dringen tot de top-tien. Ook internationale beroemdheden waren leverancier van nieuwe woorden. Wie herinnert zich niet de *borstenact* van Janet Jackson en Justin Timberlake? Zij beland-

den regelrecht in een *nipplegate* met een dreigende *tepelclaim* van geschokte Amerikaanse televisiekijkers als gevolg. In totaal registreerde Van Dale 366 nieuwe woorden in 2004 en legde ze vast in *Taal van het jaar vier*. Dit boekje is geschreven door Ton den Boon, hoofdredacteur van de Grote Van Dale en is te downloaden van het Van Dale Taalweb <www.vandale.be>.

Rita Rymenans & Veerle Geudens
p/a Universiteit Antwerpen, Campus Drie Eiken
Instituut voor Onderwijs- en
Informatiewetenschappen
Universiteitsplein 1, 2610 Wilrijk
rita.rymenans@ua.ac.be
veerle.geudens@skynet.be